

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Naše politično življenje.

So na svetu ljudje, ki pravijo, da je politika odveč, da bi bilo za proletarij boljše, če bi bil en hlev in en pastir. Tak ljudje po navadi nimajo globokejšega pojmovanja o politiki, ali pa so idealisti, katerim se studijo politični boji.

Prvi kot drugi pa so krivi, da so politična nasprotstva tako ostra in da je politika sploh tako ogabna, ker se nočejo udeleževati političnega življenja.

Za nas je predvsem važno, kako se socialisti udeležujejo v političnem življenju.

Vsak socialist, ki ne nosi svojega socializma samo na kravati, ve kako huje boje je bojevala stranka v svojih lastnih vrstah. Njeni pristaši so mnogokrat pozabili, da so pristaši delavske stranke, ki mora biti čista in ki se mora sama vzdrževati. Nasprotovali so redu in disciplini, dokler ni bila stranka prisiljena, da izvrši težko operacijo in izreže iz svoje srede, kar je bilo gnilega. Konstatirajmo tudi, da je bilo ravno Ljubljana središče te gnilobe.

Danes je stranka čista in njen član je le tisti, ki priznava progresivni davek. Kompromisarjev in koritarjev ni več v njej. Stranka se je otrsela tud pogubnega lovljenja članov in le oni so v njenih vrstah, ki so socialisti v srcu, prostovoljno.

Med zdravimi socialisti pa imamo tudi ljudi, ki se za socialistični pokret premalo zanimajo. Morda smo nekoliko preokorni, da bi med pristaši, ki so za red in zdrav napredek, vzbudili zanimanje za politični pokret. Pred kratkim sem govoril s sodrugom, ki mi je rekel približno tako-le: Upal sem, da bodo tudi strokovničari storili svojo dolžnost. Devet besed, ki vsebujejo ogromno akcijo, ki bi socialistični pokret dvignila na višino, pri kateri bi se delavski pokret znatno ojačil. Spekle so me te besede, ker moral sem dati sodrugu prav.

Socializem deli svoje organizacije v štiri vrste in sicer v politične, strokovne, gospodarske in kulturne. Ena organizacija izpolnjuje drugo, vse štiri pa tvorijo celoto. Politične organizacije imamo, ali pa imamo tudi strokovne, gospodarske in kulturne?

Strokovne organizacije so socialistične, so pa premalo izrazite. V njih se obravnava gospodarski položaj delavstva, ki se bo pa zboljšal le tedaj, če bo imelo ljudstvo v rokali politično moč. Politične moči pa ne bo nikdar dobilo, če ne bo podpiralo političnih organizacij. Ni namen strokovnih organizacij, da se bojujejo samo za mezde, temveč da se proletarijat tudi osvobodi kapitalističnega jarma, katerega se bo otrsela zopet samo s pridobitvijo politične moči. So ljudje v strokovnih organizacijah, ki pravijo: Ven s politikom! Po navadi pa takoj pristavijo, zakaj poslanci ne izvršujejo boljše svojih

nalog in zakaj je socialna zakonodaja tako slaba.

Samj smo krivi, da nas buržoazija tene. Tožimo o slabih časih, pa se vendar odtujujemo poti, ki bi nam lahko prinesla zboljšanje.

Slovenci smo v politiki še otroci, ki se nčijo hoditi. Zato pa smatramo politiko za ogabno, ker mislimo, da je politika le zabavljanje. Dela ne poznamo v politiki — ali pa ne maramo delati.

Ker pa o politiki nimamo pravega pojma, zato nimamo politične moči, zato so tudi naše strokovne organizacije brez vsakega vpliva na zakonodajo.

Strokovne organizacije morajo biti izrazito socialistične, marksistične. Če bodo postale to, potem se bo izločil plevel iz pšenice in ostalo bo zdravo jedro.

Od naših izobraževalnih organizacij ne čujemo ničesar. Menda vendar niso vpisane v zvezo Marijinih družb. Nekako neutralno se zadržujejo, dasiravno spadajo tudi one v izrazite vrste socialističnih organizacij. »Svoboda« nima članstva, ker nima stikov s strokovnimi in političnimi organizacijami. Centrala

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

»Svobode« malo preveč spi in se boji zameriti se na levo in desno. Nekatere prav marliive podružnice pa so vsled tega navezane same na se in ni čudno, da izobraževalno delo pri nas ne napreduje. Z znaki: »Naša moč je v zavednosti« bi morali iti funkcionarji političnih, strokovnih, izobraževalnih in gospodarskih organizacij na delo.

Omenimo naj še megleno Ljubljano, ki tvori politično tudj za socialiste svet za se. Dobili bomo nov tednik, ki se bo nazival baje »Zaria« in ki bo obravnaval komunalno politiko. Izdajale ga bodo »žrtve«, ki jih je doprinesel red in disciplina v stranki. Progresivnega strankinega davka ne priznavajo, izdajali pa bodo svoj list, da s tem dokumentirajo, da se ne strinjaio s taktiko stranke. Stranki to ne bo škodovalo, ker hoče imeti v svojih vrstah le socialiste.

Prav polagoma se zbirajo pod strankinim praporom ljudje, ki hočejo čisto stranko. Treba pa je, da se združijo pod tem praporom vse štiri vrste organizacij. Kier še ni pometeno, naj se pomete, da bomo med seboj bratje z eno mislijo in enim delom. Pri vsem našem delu pa naj velja načelo: Kdor ni z nami, je proti nam!

O tobačnem monopolu.

(Govor sođr. dr. Koruna dne 26. maja v debati o interpelaciji g. Uroša Stajića o tobačnem monopolu.)

Gospodje, znano vam je stališče socialistov glede na ustanovo monopolov. Mislim, da v državi kapitalističnega reda institucija monopolov lahko bolje jamči za potrebno ravnovesje posameznih činiteliev gospodarskega življenja, kakor sama svobodna konkurenca. Vemo, da ni vsaka država tako razvita in da ni aparat vsake države sposoben za izvedbo monopolizacije in za upravo monopolov; mislim pa, da bi naša država lahko upravljala obstoječe monopole, kakor bi bilo treba, in da bi se celo še kakšen predmet lahko monopoliziral v interesu producentov, kakor tudi v fiskalnem interesu same države. Toda dosedanje izkušnje, kolikor smo jih imeli z ozirom na državne monopole, nam kažejo, da vlade, kolikor smo jih imeli doslej, niso bile dorasle tej nalogi. Do danes še nismo prišli do izenačenja monopolskih zakonov, niti smo prišli do tega, da bi dobili nov, moderen zakon o državnih monopolih, temveč imamo še vedno star in slab zakon, ki ga je bilo treba za silo nekoliko novelizirati, in sicer v naglici in slabo. Vrhutega je tudi praksa izvrševanja tega zakona pokazala, da naša uprava ni sodobna in da ne opravlja svojih poslov tako, kakor bi morala dobra uprava državnih monopolov ravnati. Tudi kot delodajalec ne postopa država napram monopolskim delavcem dobro. Ne mislim danes

govoriti o tem, vendar pa želim tudi ob tej priliki opozoriti na to, da država kot podjetnik nikdar ni bila dobra delodajalka za monopolske delavce. Na drugi strani ni država kot upraviteljica državnih monopolov nikdar dovolj upoštevala potrebe konsumentov. Kar se tiče tobaka, mislim, da čutimo vsi. Splošno je znano, da posamezni deli naše države še do danes niso oskrbljeni vsaj z najsilabšimi produkti monopolske režije, tako, da bi ljudstvo moglo pokrivati svoje potrebe.

Pri monopolu soli je stvar enaka. Če li deli naše države so čutili in čutijo še po cele mesece pomanjkanje soli. Država je pravila, da ne more uvažati dovoline množine soli, a ko so nekateri prosili za dovoljenje, da bi smeli uvažati sol, se jim je reklo, da to po obstoječih predpisih nikakor ne gre. Vemo pa, da je to kljub obstoječim zakonom vendar šlo. Žal mi je, da se danes ni razpravljalo o prvi interpelaciji, zakaj v debati o tej interpelaciji bi bili lahko slišali, kako se je nekaterim ljudem vendar posrečilo, da so upeli v državo nekoliko vagonov soli. To ni posamezen slučaj. Meni je znan drug slučaj, v katerem je tudi nekoliko privatnikov napravilo lep profit s tem, da so upeli avali sol v državo, medtem ko mi je na drugi strani znano, da ne morejo industrijska podjetja dobiti industrijske soli po ceni, ob kateri bi mogli konkurirati s

...ne morejo pa tudi dobiti dovoljenja za uvoz industrijske soli ob primernih cenah iz tujine. Zaraditega mnogo podjetij ne more delati s polno kapaciteto, in posledica je ta, da delavstvo ni tako zaposleno, kakor bi moglo biti. Da se pa država v gospodarstvu državnih monopolov ne briga za interese malega producenta, ste danes lahko slišali iz ust skoraj vseh govornikov, ki so se oglašali v debati o današnji internelaciji.

Naše mnenje je, da bi morali čimprej dobiti modern zakon o državnih monopolih, na drugi strani je pa treba, da se pokaže monopolna uprava v izvajanju zakona boljše kot je danes. Z ozirom na to mi je čast predlagati sledeči dnevni red:

»Narodna skupščina, ko je slišala finančnega ministra in govornike o internelaciji gospoda Uroša Stajića, konstatira, da niso niti po obstoječih zakonih, niti po praksi, ki se je razvila, ne producenti tobaka, ne konsumenti dovolj zavarovani; za to zahteva, da predloži vlada Narodni skupščini čimprej načrt modernega in interesom obeh delov ustrežajočega zakona o monoplu tobaka in o državnih monopolih sploh, medtem pa da se vredi praksa tako, da bodo interesi producentov in konsumentov kakor tudi države same čim boljše zavarovani, ter prehaja na dnevni red.«

Nasprotno temu je demokrat Wilder predlagal prost prehod na dnevni red, s čimer je soglašal minister, in kar je nato tudi večina sprejela.

Politične vesti.

+ Da smo podkupljena stranka, smo imeli priliko zvedeti v teh dneh od vsepovsod. Govorili so tako klerikalci, ker smo Kocmurja potipali glede njegovih 50.000 K iz bolniške blagajne. Pisali so tako liberalni mladiči, ker ne privoščimo Antonu Kristanu kupčevanja s socialističnimi organizacijami pri »Jadranski banki«. Narodnim socialcem so klerikalni fondi zapovedali podobno besedičenje; samostojnežem bi pa, ideesarsko kapitalstvo na kurja, ali bolje rečeno, volovska očesa stopilo, če bi molčali. In tako dalje. Prav pristržno se radujemo, da se puli ves svet, da bi nas podkupil. Tako so meščani vsaj enkrat soglasno priznali, da smo zlata vredni. Zdaj samo še čakamo, da se slovenska buržoazna antanta med sabo sporazume in odloči, kdo je pravzaprav med njenimi člani imel to čast, da nas je podkupil. Temu izrednemu počaščenju obljubujemo eno stotinko podkupne vsote precej, ko jo dobimo nakazano iz njegovih rok. Drugo stotinko razdelimo v enakih delih med one, ki bodo pri sporazumevanju propadli, da si bodo mogli nakupiti še nekaj jezer črnih in par vlakov peres. To pa zato, da jim bo še nadalje mogoče napolnjevati cele naklade svojih žurnalov z vestmi o podkupovanjih, kar je najsilnejša reklama za naše poštenje in vrednost. Ostalih 98 stotink porazdelimo med delavstvo. Pripominjamo pa, da podkupno vsoto takoj nazaj vrnemo, če ne bo vsaj tako velika, kolikor znaša vse, kar so omenjene buržuijske stranke od svojega početka sem nagrabile iz žepov in žužev delovnega ljudstva. Pri tem sta všeti stotinki, ki smo tu namenili tem strankam za žurnalistični posel ropanja poštene časti poštenim ljudem, posel, ki so ga poleg ropanja ljudskega imetja še edino spodobne.

+ Belgrajska vlada se pri interpelacijah, ki ji niso všeč, vedno sklicuje na

vlade sosednjih držav. Kakor pa posnemamo dnevno iz poročil, so vlade sosednjih držav, čeprav so reakcionarne, veliko bolj napredne od naše. Tako na pr. je češkoslovaška vlada 31. maja t. l. napovedala v narodni skupščini, da bo ukinila diplomatsko zastopstvo pri Zvezi narodov v Ženevi. Ukinila pa ne bo samo to zastopstvo, temveč še več drugih, ki so manj važna, pa stanejo vlado mesečno ogromne vsote. In pri nas?

+ Škandali aktivnih ministrov so na dnevnem redu! 31. maja je vložil poslanec Dragović interpelacijo na predsednika narodne skupščine, v kateri povdarja, da se minister za šume in rude mnogo bavi z zasebnimi kupčijami in da podeljuje koncesije svojim prijateljem. Poslanec je navedel več dejanskih primerov ter še omenil, da je uvedel minister v svojem področju tudi strankarsko politiko. Le kdaj bodo ponehali škandali naših prejšnjih ministrov?

+ Parlamentarna anketna komisija, ki preiskuje grehe zloglasnega generala Zečeviča, ki je z božičnim vpoklicem rekrutov zakrivil smrt okoli 300 in obolenje 6000 vojakov, potuje od vojašnice do vojašnice ter preiskuje na licu mesta vse očitke opozicijskih poslancev. Za vlado, ki izdaja letno okoli 6 milijard kron za vojaštvo, je Zečevičeva zadeva neizbrisna sramota, katere se sploh ne bo mogla otresti. Vlada, ki daie za prosveto letno samo 1800 milijonov kron in to za narod, v katerem je 80% analfabetov, je vredna vsega obsojanja.

+ Člani zakonodajnega odbora nadaljujejo še vedno razpravo o načrtu volilnega zakona. Sprejeli so sistem kandidiranja po okrajih. V listah morajo biti navedena imena nosilcev liste in okrajnih kandidatov dotične stranke. Liste se morajo predložiti že mesec dni pred volitvami. Po posebnem količniku, ki še ni določen, bodo ugotovili, koliko kandidatov odpade na vsako stranko. Načrt volilnega zakona bo v kratkem popolnoma izdelan, nakar bomo več o njem izregovorili.

+ Reparacijska komisija je imela predvčerajšnjem svojo sejo, na kateri je razpravljala o nemškem odgovoru glede plačevanja vojne odškodnine ter sklenila podaljšati il moratorij do konca leta. Londonski listi povdarjajo, da je bila ta seja velevažna za razvoj francosko-nemških odnosov.

+ Nova avstrijska vlada je izjavila, da je odločno republikanska in da bo skušala z vsemi sredstvi preprečiti gospodarski polom avstrijske republike ter živeti v prijateljskih odnosih z vsemi sosednjimi državami. Novo vlado so sestavili krščanski socialci in Velenemci, ki so si sledeče razdelili portfelje: zvezni kancelar dr. Seipel, podkancelar in notranji minister Feliks Frank, zunanji minister dr. Alfred Grünberger, finančni minister Avgust Segur, trgovinski minister Emil Kraft, vojni minister Karel Vaugont, pravosodni minister Leopold Waber, poljedelski minister Rudolf Buckinger, prometni minister Emil Schneider in socialni minister Richard Schmitz.

+ Svetovni kapitalizem je na višku, kajti povsod se morajo boriti delavci za svoj obstanek. Stavke, ki trajajo mesece in mesece, imamo po vsem svetu. Zlasti se odlikuje stavka delavstva v Ameriki, katero skušajo zlomiti delodajalci z vsemi mogočimi sredstvi. Tako so spravili pred poroto že več voditeljev strokovnih unij, katerim grozilo z večali. Stavkajo pa v velikem obsegu tudi na Angleškem,

kjer je znašalo število stavkajočih meseca maja t. l. okoli 1.500.000. Kakor kažejo vsa znamenja, ne bo moglo to nevzdržno stanje še dolgo trajati.

+ Kazen za brezvestnost. V Kijevu so vse imetje Mihajlovskega samostana zaplenili, ker so dosedani lastniki skrivali dragocenosti, katere bi morali oddati v fond za gladujoče ljudstvo. Vse zaplenjene dragocenosti so sedaj izročili v dobrobit umirajočih ob Volgi, cerkev pa izročili v neposredno uporabo vernikov. Nadškof Tihon škof Aleksij in svečenik Inocencij so bili obsojeni na petletno ječo.

Socializem in vera! Dolgo pričakovana brošura sodr. Zvonimira Bernota je pravkar izšla. Stane broširana 7 Din. vezana 9 Din. Naroča se pri Pokrajinskem tajništvu SSJ, Ljubljana, poštni predal 168. Tisti, ki jo pridejo osebno iskat, jo dobe v Frančiškanski ulici 6. »Učiteljska tiskarna«, I. nadstropje. Vsak sodrug naj si to krasno in zelo poučno knjigo, o kateri bomo še poročali, nabavi.

Dnevne vesti.

»Jutro« je postalo v zadnjem času zelo poredno in humoristično. Tako n. pr. se je v svoji četrtkovi številki povzpelo do trditve, da so bili vsi listi, ki so pri nesli poročilo o občnem zboru, mastno plačani! Pravi, da so »naravnost judežev groše prejeli tisti, ki so za Kamenarove vičeve pare izdali interese svojih strank! To si upa trditi tisto »Jutro«, ki prinaša o vsakem šmiru dolgovozne kolone! Izšlo je o občnem zboru »Jadranske banke« tiskano poročilo in to s podpisom njenega generalnega ravnatelja! Ali ni razumljivo, da obravnavajo škandalozna dejanja, v katere so zapleteni prosluli bankokralji, vsi dnevni časopisi? In zaradi teh obravnavani, naj bi izdajali tisti, ki so razpravljali o bančnem škandalu, koristi svojih strank?! Živimo v vročem poletnem času in prav gotovo je, da se je »Jutro« zmešalo v tej neznosni vročini. Ki pritiska nani od vseh strani. Braniti se zna edinole na sledeči elegantni način: »Kakor je svoj čas užival g. Kamenarovič, ko je blatil v francoskem jeziku pred celim svetom Srba Pašića, tako danes roki svet z namenom, zadeti Slovenca Žerjave.« Žalostno je najbolj to, da je tudi v Ljubljani toliko listov, ki so črnogorskim bankirjem na prodaj. S takim finim ovadustvom se pa »Jutro« v resnici zelo otroško postavlja!

V nedeljskem »Jutru« in v včerajšnjem »Narodu« objavlja »Orjuna. Organizacija Jugoslovenskih Nacionalistov« svojo izjavo, v kateri poklanja občinstvu med drugim tudi sledeče duhteče cvetke: »Ideal omladine so se uresničili: Jugoslavija je tu, ona eksistira in mora ostati! Po osvobojenju je nacionalna omladina, ko je spoznala, da je ustvarjen največji ideal, trenutno zaspala. Medtem pa so se prikradli med narod temni in neodgovorni elementi, ki so začeli rovat med ljudstvom proti z dragoceno krvjo pridobljeni svobodni narodni državi. Ko je omladina sooznala, da preti njenemu idealu nevarnost, se je zopet zbudila in ponovno začela svoje delo z geslom: Ohranimo, kar smo dosegli, uničimo vse neprijetelje države in ustvarimo novo popolnopravno narodno edinstvo. Omladina pa je za narodnega edinstva, Omladina ne pri-naleteja ne le na zunanje, tuje, ne prijetelje, ampak kakor gadje, so se zredili na materinih prsih notranji sovražniki, in omladina je započela zopet borbo proti

vsem, ki rušijo narodno državo z uporabo
ljanjem najenergičnejših sredstev, boi, za
nopolno znago nacionalne ideje. »Orjuna-
naši« so tedaj spoznali, »da proti njenemu
idealu nevarnost« in »da so se zredili na
materinih prsih notranji sovražniki kakor
gadje«. Zelo lepo je, da imajo »Orjunaši«
velebužno domišljijo, v kateri si predstav-
ljajo svoj ideal bržkone takole, kakor
nam to razodeva četrtkova številka »Slo-
venca«: »Ij Prešernost jugofašistov v
Ljubljani presega že vse meje. Dne 30.
majnika zvečer sta dva organizirana Or-
junaša povzročila velik škandal, ki je
vzbudil veliko pozornost ljudi. Za zidom
Čekinovega gradu sta nadlegovala neko
gospodično in sta privabila policijskega
stražnika, ki ju je opozoril, naj se dostoi-
no obnašata. Oriunaša sta pa pričela kri-
čati nad policistom: »Mi smo Orjunaši.
Lahko zato delamo, karkoli hočemo! Mi
bomo že še pokazali, da boste morali nas
Orjunaši smo oblast nad Vami. Policajem
ubogati!« Oriunaša sta nato odkorakala
po drevoredu proti mestu. V drevoredu
sta pa brez vsakega razloga nahrulila ne-
kega gospoda, ki je debelo gledal, kaj da
mu hočeta s palicama oborožena mladiča.
Policist je zopet posredoval, a fantička
sta ga zopet zmerjal: »Vsi policaji mo-
rajo biti nam pokorni in ne mi njim!« Ra-
bila sta še hujše psovke, kakršne med
dostojnimi ljudmi niso navadne. Policist
je nato zapisal neotesana razgrajanja. Za-
hlevamo, da tako akademično oblast (ju-
gofašista sta oba vseučiliščnika), kakor
tudi državno pravdnštvo z eksemplarič-
no kaznijo nauči mlada razgrajanja vsem
jugofašistom v svarilen zgled, da v Ljub-
ljani kratkomalo ne trpimo manir, kakr-
šne so navadne med fašisti v Italiji.«

Ljubljanske banke so naklonile bednim slo-
venskim dijakom, ki študirajo na Češkoslova-
škem večje zneske, ki obsegajo skupno 108.000
kron. To vsoto so v vrho razdelitve med naj-
bolj potrebne in pridne dijake poslali našemu
poslaniku v Prago. Nam se zdi to popolnoma
nemestno, ker obstajajo, kotkor vemo, na Če-
škoslovaškem organizacije jugoslovanskega in
zlasti slovenskega dijaštva, ki pač najbolje ve-
do, kdo je potreben podpore. Zdi se nam tudi, da
z podporami, ki jih razdelite med posameznike,
nikakor niste dosegli pravega namena. Če že
hočete pomagati dijaštvu v inostranstvu, poma-
gajte njegovim organizacijam, menzam in stro-
kovnim društvom. Če bo imelo dijaštvo v tujini
finančno močno podprto in disciplinirano orga-
nizacijo, se ne bo izmabil noben bedni dijak. Ta-
ko sodimo mi. Poleg tega pa nam daje čisto
nepripravljenost organizacija edino jamstvo, da se
bodo podpore razdelile med res potrebno mladi-
stvo, ne glede na politično pripadnost. Tega jam-
stva nam pa poedina, strankarsko eksponirana
oseba, kakor je naš poslanik, ne more nuditi.
Pričakuje, da merodajni krogi v tem oziru
ukrenejo vse, kar je pravično.

Ljubljana.

Na umetniški šoli »Prohoda« nadaljuje prof.
Volavšek v četrtek, dne 1. junija interesantno
predavanje o »razvoju naše ljudske umetnosti«.
Pričetek točno ob pol 19. Predavanje se vrši na
tehniki šoli (prejšnja obrtna šola) v I. nadstrop-
ju, soba št. 10. — Vodstvo šole.

Tekmovanje streljanje dne 5. junija 1922.
Udeležence strelske tekme opozarjamo, da lahko
vezbačo do sobote, vstevšega 3. junija vsak dan
popoldne od 4. do 7. na vojaškem streljišču. Kot
legitimacija služi izkaznica Slovenskega lovske-
ga društva oziroma prijavnica. — Tarč, ki so
določene za tekmo, se ne sme pri poskusnem
streljanju porabljati. — Odbor.

Umetnostno zgodovinsko vodstvo po Ljub-
ljani se vrši v petek dne 2. junija popoldne. Se-
stanek je točno ob 3. na dvoršču knezoškofi-
skega dvorca. Program vodstva: Ogled škofi-
skega dvorca magistrata in drugih starih ali
umetnostno pomembnih zgradb v Ljubljani.
Vodstvo je združeno s kratkim nagovorom o
stavbni zgodovini Ljubljane (dr. Fr. Stelč). Vo-
dita msgr. V. Steska in konservator dr. Fr.
Stelč. — Vabljeni so člani umetnostno zgod.
društva in po njih vpeljeni gostje.

Sladkor. Mestna aprovizacija prodaja v
svoji prodajalni na Poljanski cesti št. 13 kristal-
ni sladkor. Stranke ga dobijo do 5 kg po 56 K
za kilogram.

Celje.

Celje. Obrtniški pedagog mo-
rale je občinski odbornik demokratske
stranke g. Ivan Bizjak, krojaški mojster
v Celju. V nedeljo, dne 21. maja je prire-
dila tukajšnja obrtna nadaljevalna šola
izlet oziroma ekskurzijo v Trbovlje v
rudnik in Hrastnik v tovarno stekla. Pri
tej priliki se je kar na »štefane« nosilo pi-
jače mladim, vajencem in vajenkam, na
mizo: tudi cigaret ni manjkalo za fante
in dekleta. Vrnili so se pijani v Celje. Ali
ni to značilno za ljudi, ki so prevzeli od-
govornost za otroke (vajence) z nalogo,
da jih hočejo vzgojiti za dobre člane člo-
veške družbe? Ali naj bo naša bodoča
družba pijana druhal? Kakšni pa bodo
pomočniki in pomočnice, ki jih vodi vo-
ditelj slovenskega obrtništva? Besedo
imajo prizadeti.

Organizacija stanovanjskih najemnikov v
Celju in klka javnih demokratov nam grozi, da
si bo ustanovila od socialistov neodvisno orga-
nizacijo, ker je baže omenjena org. po sestavi
sedanjega odbora socialistična. Gospodje v svo-
ji veledomšljivosti trdijo v »Novi Dobi«, da je
velika večina najemnikov za demokrat in bi za-
radi tega moral sedanjí odbor demisionirati, ter
prepuštili organizacijo gosp. prof. Mravljaku et
consortes. Kako ste najvni in domišljavi! Na-
mesto da bi se jezili na vaše pristaše, ki so vas
na izrednem občnem zboru pustili na cedilu, ho-
čete sedaj cepiti organizacijo. Vidimo pač, la-
imate ravno vi čisto druge namene, kot pa jih
ima sedanja organizacija. Vas pač najbrže boli
razrodna tendenca, ki mora biti ravno v tej or-
ganizaciji vidna, če hoče biti org. res temu, o
čemur je namenjena. Vi bi pa vendar najrajši
videli, da bi bili v tej organizaciji interesi hišnih
posesnikov, višjih državnih uradnikov zastopani.
Motite se! Vsa javnost vam bo povedala, da se
mudite! Na javnem ljudskem shodu boste imeli
priložnost, da nas obtožite, ali se pa boste ob-
tožili sami sebe.

Ljudsko vseučilišče v Celju. V torek, dne
6. junija, bo predaval narodni poslanec s. Zvo-
nimir Bernot »o državi«. Pričetek ob 20. Po
predavanju ima vsak pravico do 5 minutne de-
bate.

Iz stranke.

Vič - Glinca. Seja kraj. pol. org. SSJ se bo
vršila v petek, dne 2. junija, ob 8. zvečer v De-
lavskem domu na Glincah. Ker je dnevni red ze-
lo važen, pozivamo odbornike kraj. politične org.
in občinske socialistične odbornike, da se seje
zagotovo udeležijo.

Iz strok. gibanja.

Seja odbora podružnice kovinarjev se bo
vršila v četrtek dne 1. junija, takoj po delu v
društvenih prostorih, Šelenburgova ulica 6/III.
Udeležba murna!

Vestnik Svobode.

Občni zbor ljubljanske podružnice »Svobo-
de« je bil v sredo 31. maja v mestni posvetoval-
nici. Izvoljen je bil sledeči odbor: predsednik
Angelo Cerkevnik, tajnik Anton Podbevšek, bla-
gajnik Adolf Stresen in odborniki: Ivan Hladik,
Stefanija Brezar in Kocmur Ivan ml. V nadzor-
stvo pa: Zvonimir Bernot, Josip Pastorek in
Rudolf Kordež. Novi odbor prične takoj ener-
gično delovati.

I. redni občni zbor »Svobode« podružnice
v Celju se vrši dne 11. t. m. ob 8. zvečer v ho-
telu pri »Kroni« z običajnim dnevnim redom.

Iz Seje »Svobode« v Celju. Sprejeli so se
člani: Mileč Fedor, Golmač Kristina, Piliš Ka-
rel, Pak Mihael, Pak Hedvika, Hojnik Stefan,
Pepernik Armund. Verificira se na novopostav-
ljeni odbor športnega odseka in mandat s. Paka,
kot zastopnika športnega odseka. Tamburaški
odsek se radi nerednosti razpusti. G. Koštomaj
se pozivlja, da do 1. junija opoldan odda inven-
tar. Odobrile so se tekme, veselica športnega
odseka za 11. junija in gostovanje dramatičnega
odseka v Trbovljah dne 21. maja. Izposojilna za-
knjige se določi na pol Din za 14 dni potem pa
za 100% od tedna do tedna več kazni. Nečlani
plačajo 100% več. Občni zbor se skliče za 11.
junij ob 8. zjutraj v hotelu pri »Kroni«. Za
zbor se povabi s. Cerkevnik. Bilanca se odobri.
Rojnik Anton se radi stavkokaženja izključi. —
Tajnik.

Zabukovca pri Grižah. V nedeljo 28. maja
je obhajala »Svoboda«, podr. Zabukovca, oblet-
nico svojega obstoja. Sodrugi Tratar je razložil
veliki pomen obizraževalnega dela, ki se edino
lahko doseže pri »Svobodi«. Izvolil se je nato

nov odbor, kateri obstaja sledeče: Predsednik
Zupanc Iv., namestnik Tratar Fr., tajnik Dolinar
Fr., namestnik Bratec Ern., blagajnik Levstik
Ern., namestnik Kolšek Andr., v odbor Golav-
šek Fr., Čočej Jak., Bratec Mici, Čočej Mici,
Veligošek Art., Gominek Iv., v nadzorstvo Fr.
Judec. Novi odbor obljublja, da hoče napeti vse
svoje mlade moči, da se naša podružnica čim
bolj razvije in razcvete. Sestanki društva se vr-
šijo vsako zadnjo nedeljo v mesecu.

I. JAVNA TELOVADBA DELAVSKE TE- LOVADNE JEDNOTE »SVOBODA«, PODRUŽ- NICA JESENICE IN DELAVSKEGA TELOVAD- NEGA DRUŠTVA »SLOGA« IZ MARIBORA.

ki se bo vršila na Jesenicah

25. junija 1922.

I. Ob 9. dopoldne sprejem došlih telovad-
cev »Sloge« na kolodvorn. nato odhod v »De-
lavski dom« na Savi.

II. Na telovadišču kratak pozdrav gostov,
nato skušnja za proste vaje.

JAVNA TELOVADBA.

I. Pozdrav telovadcev.
II. Izvajanje prostih vaj DTJ češkoslova-
ških za I. delavsko olimpijado v Pragi I. 1921.

a) Moški šolski naraščaj z rdečimi pra-
porci:
b) ženski šolski naraščaj;
c) proste vaje članic;
d) proste vaje članov.

III. Vaje na orodju:
a) Vaje članic »Sloge« na bradli;
b) vaje obrinega naraščaja »Svobode« na
drogu;
c) orodne vaje članov »Sloge« in »Svo-
bode«.

IV. Skupina.
Po javni telovadbi priredi gostil. in stavb-
na zadruga domačo zabavo.

Vstopnina: 5 Din. 4 Din in 3 Din.
Igra godbe kovinarjev na Jesenicah.

Kapitalizem na višku in obramba
proti njemu. Deseto javno predavanje
Zvonimira Bernota, glavnega urednika
»Naprejša«: Kapitalizem na višku in ob-
ramba proti njemu. Po predavanju ima
vsak pravico na vprašanje ali na daljši
govor, vendar ne nad 10 minut. — Petek.
2. junija 1922. Velika dvorana »Mestnega
doma« v Ljubljani točno ob 20., konec
naipozneje ob 22. — Cena vstopnicam
običajna.

Po svetu.

— Odlomek iz resničnega gledališča kot po-
sledica obstoječega družabnega reda. Pred ne-
kaj dnevi so našli v Londonu zadavljeno 23letno
igralko. V 48 urah je našla policija morilca ter
ugotovila vse poednosti uboja. Stara zgodba de-
klet, ki hrepene po sijajni velikih mest, se je po-
novila. Mlada igralka je bila iz dobre hiše na
deželi. Z vso dušo pa je zahrepenela po slavi
in po velikem mestu. Odsila je zaradi tega v
London ter vstopila pri nekem gledališču za ku-
risko. Toda ker je bila njena igralska zmožnost
majhna, so jo nekega lepega dne odslavili. Ka-
kor je pri takih ubogih dekletih že vnavadi, se
je tudi ona udala slabemu življenju. Postala je
poulična deklica. Na usodopolni večer je šla, ka-
kor je izpovedala njena prijateljica, z nekim
»majhnim, debelim in dobro oblečenim gospo-
dom«. Ta podatek je zadostoval, da je staknila
policija v dveh dneh v sedemmilijonskem Lon-
donu morilca v osebi odpuščenega vojaka, ki je
čisto zmerno priznal celoten svoj čin. Umoril je
dekle zato, ker se mu je pristudila. Ker pa je si-
lila še vedno vani, jo je stisnil tako za vrat, da
je bila takoj mrtva. Nikdar ni mislil, da se člo-
veka tako lahko umori. Ko je deklico zadavil,
ji je stekel nogavičo in jo ovil okoli vratu, da
bi izgledalo vse, kakor da se je sama zadavila.
Seveda dejanja se prav nič ne kesa, temveč
čaka udano na kazen.

Ljubitelji slovenske umetnosti! Pri veli-
kih narodih prospeva umetnost boljše nego pri
majhnih narodih, a niti pri največjih narodih ne
prospeva vedno brez mecenstva, zlasti pa ne
prospeva brez njega pri majhnih narodih, kakr-
šen je naš. A Slovenci nimamo mecenov. Nado-
mestiti bi jih moral narod kot tak, nadomestiti
bi jih morala država. Naša država pa je ob da-
nih razmerah nesposobna, da bi sama vzdrževala
umetnost in umetnike. Žrtvovati more le drob-
tinice, nikakor pa ne more gojiti umetnosti v za-
dostni meri, nikakor ne more podpirati umetni-

kov folio, kolikor bi bilo res potrebno. Priskočiti bi moral tedaj narod kot tak. In tu lahko trdimo: Če že nimamo bogatih posameznikov, navdahnjenih z ono veliko ljubeznijo za umetnost, ki rodi mecenstvo, pa imamo brez dvoma množico ljudi, ki ljubijo umetnost in ki bi radi podpirali umetnike, ko bi se zavedali, da bo njih skromna pomoč v resnici kaj zalegla. Te ljubitelje umetnosti hočemo organizirati. V »društvu ljubiteljev slovenske umetnosti« hočemo zbirati njih mesečne prispevke, ki se naj trajno stekajo v bogat zaklad, iz katerega bo zajemal društveni odbor z mecenstvo roko čim najizdatnejša pomoč slovenski umetnosti in slovenskim umetnikom. Čim večje število članov si bo društvo pridobilo in čim večji bodo njih denarni prispevki, tem večja in tem koristnejša bo društvena pomoč.

Namen »društva ljubiteljev slovenske umetnosti« naj bo v prvi vrsti vzbujanje in gojitev ljubezni do slovenske umetnosti. Čim več ljubozni do umetnosti, tem več potrebe zanjo; čim več potrebe, tem večji je procvit umetnosti. Čim manj umetnosti je v narodu, tembolj je upravičeno zanižano — očitano barbarstva. Samo narod s procvetajočo umetnostjo je vreden in ponosen narod.

Namen »društva ljubiteljev slovenske umetnosti« pa naj bo tudi — podpirati slovenske umetnike. Društvo se naj ozira na vse štiri pogoje proizvodnje umetnosti: — na književnost, na slikarstvo, na kiparstvo in na glasbeno umetnost. V dosego namenov naj mu služijo sledeča sredstva: a) društvena in informativna zborovanja; b) gojitev stikov z umetniškimi organizacijami in s posameznimi umetniki; c) prirejanje predavanj, akademij, recitacijskih in gledaliških ve-

čerov, razstav, koncertov itd.; d) zalaganje in nakupovanje umetniških del ali pomoč oziroma posredovanje pri zalaganju in nakupovanju takih del; e) izdajanje revij, časopisov, almanahov, katalogov, pretnih itd.; f) podeljevanje nagrad za umetniška dela in študijskih in potovalnih ustanov; g) podeljevanje podpor. Gmotna sredstva naj bi bila društvu sledeča: a) vpisnina članov (po 20 Din); b) članarina (po 10 Din mesečno); c) razni drugi dohodki izvirajoči iz delovanja društva; d) darila.

Članstvo bi naj bilo lahko tudi večkratno, zato da bi mogli plačevati bogataši, denarni zavodi itd. tudi večkratno članarino in seveda uživati tudi večkratno člansko pravico.

Po vsem tem je samo ob sebi umljivo, da »društvo ljubiteljev slovenske umetnosti« počne biti morda konkurent društva »Narodna Galerija«, marveč le njegov soborilec in podpornik.

Pripravljalni odbor se obrača tem potom na vse ljubitelje slovenske umetnosti s prošnjo, da prijavijo čim najštevilnejše svoj pristop k društvu na naslov: Društvo ljubiteljev slovenske umetnosti v Ljubljani, Prešernova ulica 5.

Ustanovni občni zbor bi se vršil v drugi polovici meseca junija.

Za pripravljalni odbor:

Dr. Tone Jamar, predsednik.

Dr. Jože Bohinjec, tajnik.

V Ljubljani, dne 26. maja 1922.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA ŠTEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA. ZA SHODE IN VESELICE.

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA

TISKANJE CASOPISOV, KNJIG,

BROSUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

„TRIBUNA“

tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenovu, emajliranje z ognjem in poniklanje. Ljubljana, Karlovska cesta števil. 4.

URADNIK

s splošno izobrazbo se sprejme. Plača dobra. — Prednost ima organiziran socialist, ki priznava progresivni davek. Ponudbe sprejme Uprava „Napreja“.

Morska trava za modroce

v vsaki množini se dobi najceneje pri SEVER & KOMP, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Opekarskega dela večje družine

se sprejemajo za trajno delo pri akordni plači, prostem stanovanju, razsvetljavi in kurjavi v opekarni Lajterspergu pri Mariboru.

Točaj

se sprejme v restavraciji glavnega kolodvora v Ljubljani.

Krojaški salon moških in ženskih oblek

Vladimir V. Marica

Kragujevac, Glavna ulica št. 48

išče

spretnega krojača

za moške in ženske obleke. Plača po pogodbi in zmožnosti. Ponudbe s spričevali naj se pošljejo na gornji naslov najpozneje do 25. junija 1922.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

R. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki.

Telefon 336. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana. Čekovni račun števil. 10.473.

Velike fotografije!

povečane po vsaki sliki, društvene skupine, legitimacije za železničarje

izvršuje najfineje po zmernih cenah.

Fotograf „PELIKAN“, Celje, zraven hotela Union.

Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepletkano hišo, pohištvo in lakiranje vozniških koles v peči, naj se obrne na tvrdko

TONE MALGAJ

Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 6

Kreditni zavod za trgovino in industrijo,

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50.

v lastnem poslopu.

Brzjavni naslov: KREDIT LJUBLJANA. — Telefon št. 40 in 457.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkasomenic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd.